

กฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภคจากรถ

นางสาวศรีัญญา งามวงษ์วาน



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-889-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE APPROPRIATE LAW FOR ROAD VICTIM PROTECTION

Miss Sarinya Ngamwongwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

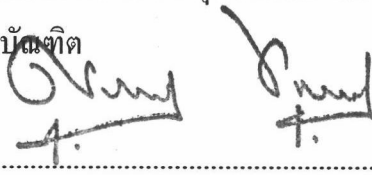
Academic Year 1996

ISBN 974-635-889-8

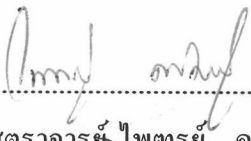
หัวข้อวิทยานิพนธ์      กฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภค  
โดย                              นางสาวศรีัญญา งามวงษ์วาน  
ภาควิชา                        นิติศาสตร์  
อาจารย์ที่ปรึกษา            รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล

---

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท


  
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล)

  
..... กรรมการ  
( อาจารย์ งามอง เหล่าพานิช )

  
..... กรรมการ  
( อาจารย์ ประสาน นิลมานัต )

  
..... กรรมการ  
( อาจารย์ ปราการ อนันตโชติ )

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศรีัญญา งามวงษ์วาน : กฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ  
(THE APPROPRIATE LAW FOR ROAD VICTIM PROTECTION) อ. ที่ปรึกษา  
: รศ. ประสิทธิ์ โภทวีไลกุล, 170 หน้า ISBN 974-635-889-8

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 ได้ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์  
เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากรถให้ได้รับการบรรเทาเยียวยาความเสียหายทันทีโดยไม่ต้อง  
รอการพิสูจน์ความผิด แม้ว่ากฎหมายนี้จะมีเจตนารมณ์มุ่งที่จะเป็นหลักประกันในการชดใช้เยียวยา  
ความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีปัญหาและข้อบกพร่องบาง  
ประการที่สมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาถึงความเป็นธรรมของ  
ฝ่ายผู้เอาประกันภัย ฝ่ายผู้ประสบภัยจากรถ และฝ่ายบริษัทประกันภัย รวมทั้งบทบัญญัติแห่ง  
กฎหมาย ตลอดจนระเบียบและประกาศต่าง ๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย  
ดังกล่าว โดยปัญหาต่าง ๆ เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย นโยบายและการบริหารกฎหมายโดย  
กรมการประกันภัยเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่กำกับดูแล ผู้เขียนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญห  
ดังกล่าว ดังนี้

1. การแก้ปัญหาในระยะสั้น โดยเสนอให้มีการแก้ปัญหาในเรื่องการกำหนดอัตรา  
เบี้ยประกันภัย การกำหนดจำนวนเงินค่าเสียหายเบื้องต้น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหาย  
การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับให้เจ้าของรถทำประกันภัยตามกฎหมายนี้ และการแก้ปัญหาเกี่ยว  
กับการใช้และการตีความกฎหมาย

2. การปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ โดย  
เสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับประกันภัยและจ่ายค่าเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถ  
และเสนอให้แก้ปัญหาค่าความซ้ำซ้อนในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถ

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....  
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....  
ปีการศึกษา .....2539.....

ลายมือชื่อนิติสด .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

## C670628 : MAJOR LAW  
KEY WORD: COMPULSORY INSURANCE/ ROAD VICTIM

SARINYA NGAMWONGWAN : THE APPROPRIATE LAW FOR ROAD VICTIM PROTECTION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRASIT KOVILAIKOOL. 170 pp. ISBN 974-635-889-8

The Protection For Motor Vehicle Accident Victims Act 1992 was enacted with the purpose of aiding the vehicle accident victims to get remedies right away without offence proved first. Although this law has the objective to secure the remedies for damage to any persons who use the roads. The said law still has problems and defects which should be solved. This thesis has considered the fairness of the insured, vehicle accident victims, and insurance companies including with laws, rules and notifications.

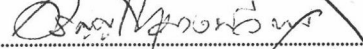
This Thesis analyses the problems of enforcement of laws which are about the provision of laws, policy and enforcement of laws by Insurance Department, superintendent organization. From those, I would like to propose the guidance to solve the said problem as follows :

- 1) In short-term period, the problems proposed to solve are about the rate of insurance fees, preliminary compensation, remedy for damage, compelling the vehicle owner to insure any accidents and construction of law.
- 2) Amendment of existing laws for appropriate protection to the vehicle accident victims, it is proposed to establish the organization functioning as an insurer and paying compensation to victims as well as to solve the overlapping problems on remedy for damage to the victims.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล ที่กรุณาชี้ให้เห็นปัญหาและให้แนวความคิดในการเขียนตลอดจนรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกบทย่างละเอียด และเพิ่มเติมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน อีกทั้งท่านอาจารย์องอาจ เหล่าพานิช ท่านอาจารย์ ประสาน นิลมานันต์ และท่านอาจารย์ปรากฏ อนันตโชติ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์และได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อมูล ตลอดจนแสดงความคิดเห็นจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนนับแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต ตลอดจนได้สละเวลาอันมีค่าโดยรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณไพฑูรย์ จรจวบโชค ที่ช่วยเหลือในการแปลคำต่างประเทศบางส่วนให้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณภาวดี วรรณสุต และคุณอังคณา หรรุวรรณท์ ที่ช่วยเป็นธุระจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้กับผู้เขียน และขอขอบคุณ คุณสุกิจ โสภิตลี้วัฒนานนท์ ที่ช่วยผู้เขียนทั้งกำลังกาย คอยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งหากปราศจากความช่วยเหลือดังกล่าวแล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะไม่สำเร็จเป็นรูปเล่มได้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอขอบคุณน้อง ๆ ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียน และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำได้สำเร็จ ซึ่งผู้เขียนขออภัยที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ความดีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอกราบทำเป็นกตเวทิตาแด่บิดามารดาของผู้เขียน และอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียนตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน

ศรัณญา งามวงษ์วาน

## สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทนำ.....	1
บทที่ 1 การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถก่อนมีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535.....	4
1. การเยียวยาความเสียหายตามทฤษฎีของกฎหมายละเมิด .....	4
1.1 การเยียวยาความเสียหายตามหลักเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมาย ละเมิดตามมาตรา 420.....	5
1.2 การเยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดชอบของผู้ครอบครอง หรือควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลตาม มาตรา 437 วรรคแรก .....	6
1.3 การเยียวยาความเสียหายตามหลักความรับผิดเพื่อละเมิดที่บุคคล อื่นก่อขึ้นในอุบัติเหตุทางรถยนต์ .....	13
1.4 ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายตามหลักกฎหมายละเมิด .....	16
- หลักเกณฑ์ของกฎหมายละเมิดให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประสบภัย จากรถไม่เพียงพอ .....	18
2. การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายอื่น .....	20
2.1 การประกันภัยความรับผิดในการใช้รถยนต์ .....	20
2.1.1 ลักษณะของการประกันภัยความรับผิด .....	21
2.1.2 ภัยที่รับเสี่ยง .....	21

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.3 สิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัย.....	23
2.1.4 การรับช่วงสิทธิของผู้รับประกันภัย .....	25
- ความคุ้มครองของการประกันภัยภาคสมัครใจ.....	25
- ปัญหาในการได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ประสบภัย จากรถแม้ผู้ก่อความเสียหายจะได้ทำประกันภัยความรับผิดไว้ .....	29
2.2 การชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถที่เกิดจากการขนส่ง ตามกฎหมายขนส่งทางบก.....	30
2.3 การคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายรถยนต์ .....	31
<b>บทที่ 2 การประกันภัยความรับผิดจากการใช้รถยนต์ภาคบังคับในประเทศไทย</b> .....	<b>33</b>
1. หลักการสำคัญของการประกันภัยความรับผิดในการใช้รถยนต์ ภาคบังคับในประเทศไทย .....	34
2. การทำประกันภัยความรับผิดจากการใช้รถยนต์ภาคบังคับ .....	37
2.1 รถที่ต้องทำประกันภัยภาคบังคับ .....	37
2.2 ผู้เอาประกันภัย .....	39
2.3 ผู้รับประกันภัย .....	41
2.4 อัตราเบี้ยประกัน .....	43
3. ความคุ้มครองตามกฎหมายประกันภัยความรับผิดในการใช้รถยนต์ ภาคบังคับ .....	44
3.1 ความเสียหายที่ได้รับความคุ้มครอง .....	44
3.2 จำนวนเงินค่าเสียหาย .....	44
3.3 การประเมินค่าเสียหาย.....	45
3.4 การชดใช้ค่าเสียหาย.....	47
3.5 ค่าเสียหายชั่วคราว .....	50



สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 ข้อยกเว้นความคุ้มครองของผู้รับประกันภัย .....	51
3.7 การชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประสบภัยจากรถที่ชนแล้วหนีและรถ ที่ไม่มีการประกันภัย .....	52
4. องค์การที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความรับผิดจากการใช้รถยนต์ ภาคบังคับ .....	55
4.1 หน่วยงานในภาครัฐ .....	55
4.2 หน่วยงานในภาคเอกชน .....	57
บทที่ 3 การประกันความรับผิดในการใช้รถยนต์ภาคบังคับตามกฎหมาย คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถในประเทศไทย .....	64
1. การจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยจากรถ.....	66
1.1 รถที่ต้องทำประกันภัย .....	66
1.2 รถที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องทำประกันภัย .....	67
1.3 ผู้ที่ต้องทำประกันภัย .....	68
1.4 ผู้รับประกันภัย .....	71
1.5 เครื่องหมายแสดงว่ามีการประกันภัย .....	72
1.6 จำนวนเงินเอาประกันภัย .....	74
1.7 การโอนรถที่มีการประกันภัย .....	75
1.8 การบอกเลิกกรมธรรม์ประกันภัย .....	76
2. ความคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ.....	77
2.1 ผู้ที่ได้รับความคุ้มครอง .....	77
2.2 ความเสียหายที่ได้รับความคุ้มครอง .....	78
2.3 ค่าเสียหายเบื้องต้น .....	78
2.4 ค่าเสียหายส่วนที่เกินกว่าค่าเสียหายเบื้องต้น.....	90

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย .....	91
3.1 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง .....	91
3.2 เงินกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย .....	92
3.3 สำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย .....	93
- เปรียบเทียบการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 และการประกันภัยรถยนต์ ภาคสมัครใจ.....	94
 บทที่ 4 บทวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจากการประกันภัยความรับผิดใน การใช้รถยนต์ภาคบังคับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัย จากรถ พ.ศ. 2535 .....	97
1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย .....	97
1.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงเจตนา .....	97
1.2 ปัญหาเกี่ยวกับค่าเสียหายส่วนที่เกินกว่าค่าเสียหายเบื้องต้น.....	98
1.3 ปัญหาเกี่ยวกับรถยนต์รับจ้าง (รถแท็กซี่) ในเขตท้องที่ กรุงเทพมหานคร รถยนต์รับจ้างสามล้อ และรถยนต์ สี่ล้อเล็กรับจ้าง.....	100
1.4 ปัญหาเกี่ยวกับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งตาม กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก .....	102
1.5 ปัญหาความซ้ำซ้อนในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ ประสบภัยจากรถ .....	103
1.6 ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับให้เจ้าของรถจัดให้มีการประกันภัย.....	105
1.7 ปัญหาในการใช้และการตีความกฎหมาย .....	106
1.8 ปัญหาเกี่ยวกับการไล่เบียดค่าเสียหายเบื้องต้น.....	107
2. ปัญหาที่เกิดจากนโยบายและการบริหารกฎหมายของภาครัฐ.....	109
2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย .....	109
2.2 ปัญหาการประเภที่มีอันตรายและความเสี่ยงสูง .....	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทน .....	112
3. ปัญหาที่เกิดจากภาคเอกชน .....	113
3.1 ปัญหาที่เกิดจากบริษัทประกันภัย .....	113
3.2 ปัญหาผู้ประสบภัยใช้สิทธิโดยไม่สุจริต .....	115
บทที่ 5 การแก้ปัญหาและแนวทางของกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการ คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ .....	117
1. การแก้ปัญหาในระยะสั้น .....	117
1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย .....	117
1.2 การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประกันภัยภาคบังคับ .....	119
1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับค่าเสียหาย .....	119
1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหาย .....	119
1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับให้เจ้าของรถจัดให้มีการ ประกันภัย.....	120
1.6 การแก้ปัญหาเกี่ยวกับอายุความในการใช้สิทธิไล่เบี้ย ค่าเสียหายเบื้องต้น .....	120
2. แนวทางของกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้ประสบ ภัยจากรถ .....	121
2.1 องค์กรที่มีหน้าที่รับประกันภัยและจ่ายค่าเสียหายแก่ผู้ ประสบภัยจากรถ .....	121
2.2 การแก้ไขปัญหาค่าความซ้ำซ้อนในการเยียวยาความเสียหายแก่ ผู้ประสบภัยจากรถ .....	126
บทที่ 6 บทสรุป .....	127
รายการอ้างอิง .....	130

ภาคผนวก ..... 134

ประวัติผู้เขียน..... 170